

Krivé Zrká dlo

The Crooked Mirror

GALÉRIA UMEĽCOV SPIŠA

téma
theme

— KATARÍNA BALÚNOVÁ —

2017

Úvod /

Introduction

O PROJEKTE /
ABOUT PROJECT

KRIVÉ ZRKADLO: EXPRESÍVNA FIGURATÍVNA MAĽBA
MLADEJ A STREDNEJ GENERÁCIE UMELCOV Z VÝCHODNÉHO SLOVENSKA /
THE CROOKED MIRROR: EXPRESSIVE FIGURATIVE PAINTING
OF YOUNG AND MIDDLE GENERATION ARTISTS FROM EASTERN SLOVAKIA

4

Experiment /

Experiment

MARTIN KACVINSKÝ
ADAM MACKO
KAROL PETREŠ

10

Osobné príbehy /

Personal stories

MAROŠ KONTROŠ
ILDIKÓ PÁLOVÁ

30

Javisko sveta / Stage of the world

44

ZUZANA ANTALOVÁ
GABRIELA DOŁACKÁ
RICHARD ROHÁČ
MICHAELA THANOVÁ

Odborné eseje / Critical essays

70

EXPRESIVITA GESTA V KONTEXTE DNEŠNEJ MAĽBY /
EXPRESSIVENESS OF GESTURE IN THE CONTEXT OF CONTEMPORARY PAINTING
FILOZOFICKÉ A PSYCHOLOGICKÉ PREDPOKLADY PRE EXPRESÍVNU MAĽBU /
PHILOSOPHICAL AND PSYCHOLOGICAL ASSUMPTIONS FOR EXPRESSIVE PAINTING
RECENZIA VÝSTAVY: MAĽBA AKO AXIÓMA! /
EXHIBITION REVIEW: PAINTING AS AN AXIOM!

*„Maľujem ako barbar
v týchto barbarských časoch.“*

*“I paint like a barbarian
in this barbarous time.”*

— KAREL APPEL —

Úvod /

Introduction

O PROJEKTE /

ABOUT PROJECT

KRIVÉ ZRKADLO: EXPRESÍVNA FIGURATÍVNA MAĽBA

MLADEJ A STREDNEJ GENERÁCIE UMELCOV Z VÝCHODNÉHO SLOVENSKA /

THE CROOKED MIRROR: EXPRESSIVE FIGURATIVE PAINTING

OF YOUNG AND MIDDLE GENERATION ARTISTS FROM EASTERN SLOVAKIA

O PROJEKTE / ABOUT PROJECT

6

Premiérová výstava v rámci cyklu *Téma* uviedla figurálnu expresívnu maľbu v dielach deviatich mladých výtvarníkov z východného Slovenska, s typickou estetickou škaredosti, kde harmónia a krása ustupuje obnaženej pravde, padajú konvencie a spoločnosť ostáva demaskovaná. Výstava a katalóg v koncepcii výtvarníčky a kurátorky Kataríny Balúnovej je ďalšou zo série originálnych tematických projektov, ktorých cieľom je vytvoriť dialóg medzi mladými umelcami nastupujúcej generácie. Výstava v Galérii umelcov Spiša bola uvedená v termíne 9. 8. - 3. 12. 2017 vďaka podpore z verejných zdrojov Fondu na podporu umenia.

/

The premiere exhibition within the *Téma* (Theme) series presented figurative expressive painting in the works of nine young artists from eastern Slovakia, with a typical aesthetic of ugliness, where harmony and beauty give way to the naked truth, conventions fall and society remains unmasked. The exhibition and catalogue conceived by the artist and curator Katarína Balúnová is another one in a series of original thematic projects, the aim of which is to create a dialogue between young artists of the upcoming generation. The exhibition in the Gallery of Spiš Artists was presented on August 9th - December 3rd, 2017 thanks to support from the public funds of the Slovak Arts Council.

Výstava na webe /
Exhibition on the web

KRIVÉ ZRKADLO: EXPRESÍVNA FIGURATÍVNA MAĽBA MLADEJ A STREDNEJ GENERÁCIE UMELCOV Z VÝCHODNÉHO SLOVENSKA / THE CROOKED MIRROR: EXPRESSIVE FIGURATIVE PAINTING OF YOUNG AND MIDDLE GENERATION ARTISTS FROM EASTERN SLOVAKIA

– KATARÍNA BALÚNOVÁ –

8

Krivé zrkadlo je deformovaným, často až groteskným odrazom nielen nás samotných, ale aj celej spoločnosti. Súčasná sociálna a politická situácia plná skrytej či otvorenej agresie, nerovnosti a nespravodlivosti, vyvoláva krízu predstáv o človeku. Obraz moderného človeka, pokryvený jeho vlastnými činmi proti ľudskosti, je podrobený kritike. Prichádzajú pochybnosti o pokroku v myslení a prínose vedy a techniky.

Umelci zápasia so spoločenskými konvenciami, búria sa proti zavedeným pravidlám života, ktoré možno nazvať prežívaním. Napriek tomu sa jedná o apolitickú, individuálnu revolúciu, ktorá sa môže zdať byť obmedzenou v priestore plátna, avšak v skutočnosti z neho vystupuje, aby sa šírila ako zvukové vlny výkriku po lepšom svete. Je to maľba skôr intuitívna a emocionálna, ktorú charakterizuje nadšenie pre spontánnosť a iracionálnosť. Zároveň je médium, cez ktoré umelec objavuje samého seba a vyrovnáva sa tak s traumami a úzkosťami. Podľa Harolda Rosenberga, z hľadiska existencializmom poznamenaného pohľadu by maliarstvo malo byť „miestom slobodného vyjadrenia individua odcudzeného spoločnosti.“¹

Maľba prezentovaných autorov z východného Slovenska je energickou výpoveďou bez príkras a cenzúr. Charakterizuje ju výrazné gesto, niekedy až surovosť vyjadrenia. Divoká farebnosť a dynamický rukopis je nositeľom prenesenej umelcovej energie a vysťahuje jeho emocionálny stav. Typické je veľmi intuitívne a slobodné zachádzanie s materiálom farby, zapojenie náhody do tvorby, vrstvenie a premaľba, vnímanie plátna ako arény na experimentovanie (Kacvinský, Kontroš, Macko). Umelec pri maľbe často zanecháva štetec a pracuje priamo rukami (Petreš).

V dielach môžeme tiež sledovať vrstvenie náznakov a významov, meniace sa stanoviská a uhly pohľadu, kolážovitosť (Kacvinský, Pálová, Thanová), naznačené príbehy (Kontroš, Pálová, Roháč, Thanová), alebo naopak čelný pohľad, nárazová sústredenosť v zmäti gest (Antalová, Doľacká, Petreš).

Pre expresívnu maľbu je typická estetika škaredosti. Harmónia a krása ustupuje pravde v jej obnažených kontúrach. Konvencie padajú, spoločnosť je demaskovaná, otvára kožu, aby ukázala vnútornosti, svoju skazenosť a smiešnosť. Groteskný ráz, ako jedna z črt expresívnej maľby, má význam práve vo zveličení a karikatúre, čím poukazuje na nedostatky, ktoré už v bežnom živote nie sme schopní vnímať (Antalová, Roháč, Thanová). Kým u niektorých autoroch badať silný emočný vplyv subjektívneho prežívania v podobe autoportrétov a spracovávaní osobných skúseností a zážitkov (Kontroš, Pálová, Petreš, Roháč), iní kriticky poukazujú na celú spoločnosť v jej morálnej biede a existenciálnej kríze (Antalová, Doľacká, Kacvinský, Petreš, Roháč, Thanová), či analyticky skúmajú materiál tela, ktorú zámerne deformujú, dekonštruujú (Macko).

The distorted mirror offers is a warped, often grotesque reflection not only of ourselves, but of our society as a whole. The current socio-political situation is filled to overflowing with latent or open aggression, inequality and injustice, and this has provoked a crisis of ideas about human nature. The image of the modern man, distorted by his own acts against humanity, is finally facing criticism. There are also growing doubts over where the supposed progress of our thinking is leading us and a wider realisation of the ambiguous role which science and technology play in our lives.

Artists struggle against the stifling binds of social conventions, rebelling against established rules of life that they see as mere existence. This disaffection is often thought of as an apolitical, individualistic revolution that is largely confined to the space of the canvas, but in reality this rebellion emerges from it to resonate outwards like sound waves crying out for a better world. It is a style of painting which is somewhat intuitive and emotional, characterised by a penchant for spontaneity and irrationality. Yet, it is also a medium through which the artist discovers themselves and thus overcomes their trauma and anxiety. Harold Rosenberg took an existentialist approach when discussing the role of the painter, arguing that painting should be “a place of free expression of the individual alienated from society”.¹

The paintings of the East Slovak artists featured here are an energetic statement, shorn of pretence and censorship. They are characterised by expressive gestures, sometimes even brutality. The wild colours and dynamic signature styles convey the artist's transmitted energy and describe his emotional state. They are marked by a highly intuitive and free craftsmanship with the medium of paint, a willingness to incorporate chance into the creative process, layering and overpainting, the perception of the canvas as an arena for experimentation (Kacvinský, Kontroš, Macko). When painting, the artists often abandon the brush and work directly with their hands (Petreš). In the works we can also observe the layering of intimations and meanings, shifting points of view, collage-like compositions (Kacvinský, Pálová, Thanová), implied narratives (Kontroš, Pálová, Roháč, Thanová) or, in contrast, a full-frontal view, a sudden concentration emerging from the confusion of gestures (Antalová, Doľacká, Petreš).

The aesthetic of ugliness is typical of expressive painting. Harmony and beauty give way to truth in all its bare contours. Conventions are torn down, society is unmasked, ripping open its skin to reveal its innards, its depravity, its ridiculousness. The grotesque nature of exaggeration and caricature, perhaps the most salient features of expressive painting, lies precisely in their capacity to point out the shortcomings that we are no longer able to perceive in ordinary life (Antalová, Roháč, Thanová). While the work of some of the artists betrays the strong emotional influence of subjective experience in the form of self-portraits and the processing of personal experiences (Kontroš, Pálová, Petreš, Roháč), others stand as a critical testimony to the entirety of society in all its moral misery and existential crisis (Antalová, Doľacká, Kacvinský, Petreš, Roháč, Thanová) or analyse the matter of the body, even as they purposefully deform and deconstruct it (Macko).

1 Harold Rosenberg (1906 - 1978), americký spisovateľ, pedagóg, filozof a umelecký kritik / American writer, educator, philosopher and art critic

*„Každá maľba je náhoda.
Zároveň to však nie je náhoda,
nakol'ko sa človek musí rozhodnúť,
akú časť náhody si vyberie.“*

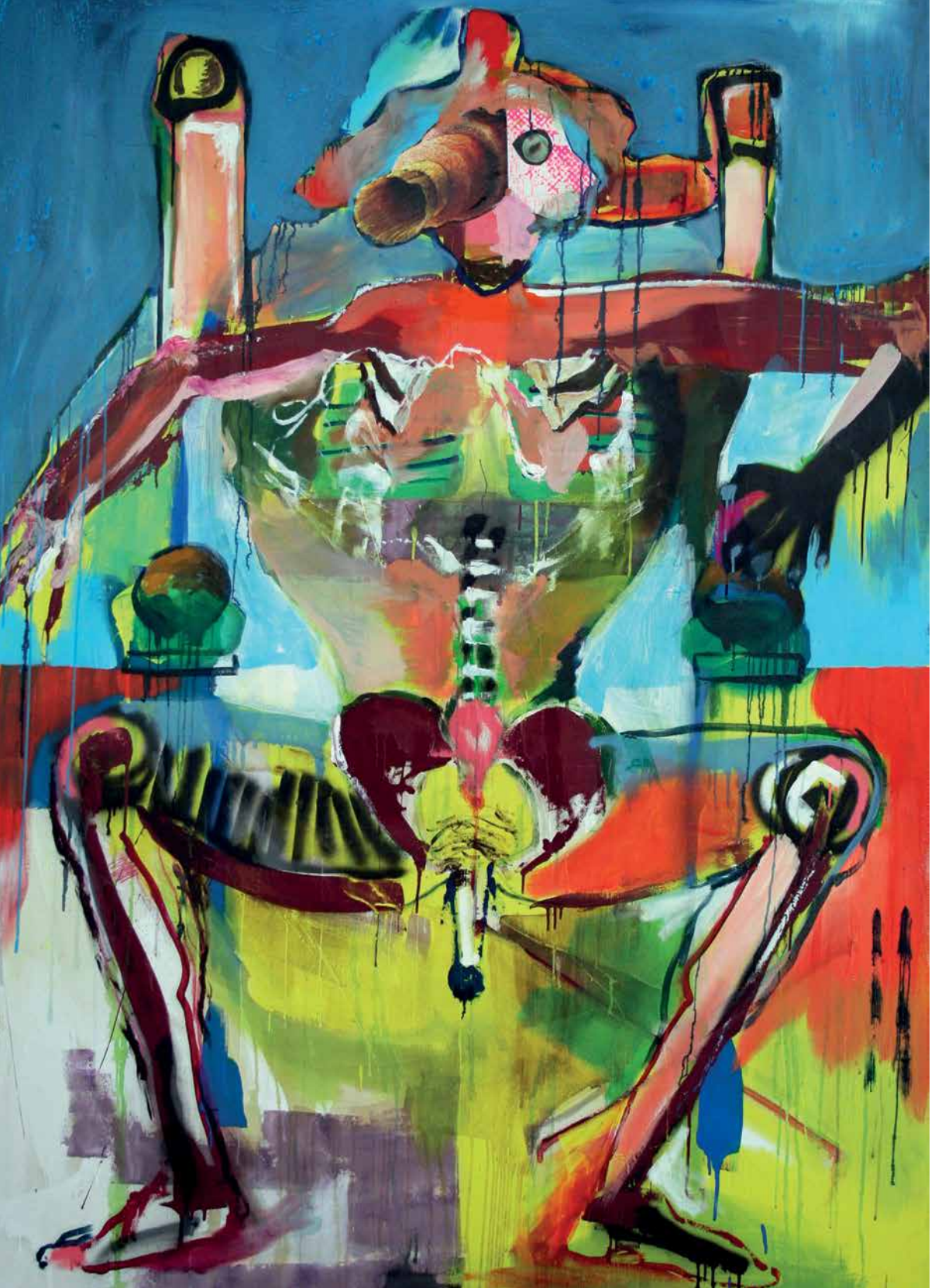
*“All painting is an accident.
But it's also not an accident,
because one must select,
what part of the accident
one chooses to preserve.”*

— FRANCIS BACON —

Experiment /

Experiment

MARTIN KACVINSKÝ
ADAM MACKO
KAROL PETREŠ

Martin Kacvinský

*1984

13

O tvorbe

Martin Kacvinský sa vo svojej tvorbe zaoberá kritikou jednotlivca a súčasnej spoločnosti, otázkami súvisiacimi s technickým pokrokom, ale aj citovými vzťahmi. Typická je nielen široká škála tém, ale aj maliarskych prístupov. Popieranie perspektívy a ustálenej kompozície, výrazná až jedovatá farebnosť s typickým kontrastom fialovej a zelenej, akčné gesto, maľba škvŕn a stekanie farieb je súčasťou významového konceptu, ktorý kombinuje difúzne a gestické prvky, aby tak rozohralo čítanie na podvedomej úrovni vnímania. Kolážovitosť samotnej maľby, ale aj jej významov, viacnásobné prebudovávanie, ničenie a opätovné vytváranie, prepájanie tušených foriem s viac či menej rozpracovanými časťami zanecháva obraz v zdanlivej fáze nedokončenosti. Táto rozpracovanosť však dodáva dielam životaschopnosť v zmysle myšlienky, že dokončený obraz je mŕtvy.

Z výstavy: O diele

Vystavené práce vrstvia osobné skúsenosti a informačný tok spoločnosti. Otázky, kto sme ako ľudia dneška, sa vyhýbajú odpovedi. Ich viacznačnosť nás posúva viacerými smermi bez udania precíznych indícií. Dielo *Primitív* rozpráva o archetypálnosti súčasnosti. Človek ostáva primitívom, aj keď sa ocitol na tróne technického pokroku. Sme už len strojmi na náhradné súčiastky s jedinou istotou života v smrti? Lebka na vztýčených stavcoch sa smeje bez nádeje na zmenu údely.

Curriculum vitae

Martin Kacvinský sa narodil 13. 2. 1984 v Spišskej Novej Vsi. V r. 1999 – 2003 študoval na Strednej priemyselnej škole v Spišskej Novej Vsi (odbor: kameňosochárstvo). V r. 2005 začal štúdium výtvarnej výchovy na Prešovskej univerzite v Prešove. V r. 2009 – 2014 študoval na Fakulte výtvarných umení Akadémie umení v Banskej Bystrici v Ateliéri maľby pod vedením prof. Františka Hodonského a prof. Jána Kudličku. V r. 2015 ukončil štúdium u doc. Štefana Balázsa, ArtD., akad. mal. v odbore voľné výtvarné umenie.

Martin Kacvinský: *Primitív / The Primitive*, 2013,
kombinovaná technika na plátne / mix media on canvas, 180 x 130 cm

On the creation

Martin Kacvinský is at his creation dealing with the criticism of contemporary society and an individual, with issues related to technical progress, but also with emotional relationships. Typical is not only a wide range of themes, but also of painting approaches. Denial perspective and consistent composition, striking up toxic colouring with a typical contrast of purple and green, action gesture, painting of spots and curtaining of colours are parts of the semantic concept, that combines some diffusion and gestural elements, so as to up-play reading on a subconscious level of perception. Collage-shape of painting itself, but also its meanings, multiple rebuilding, destruction and re-creation, linking of anticipated forms with more or less semi-finished parts leaves the picture in apparent stage of its incompleteness. This work-in-process, however, gives to his works some viability in the meaning of the idea that the completed picture is dead.

From the exhibition: On the work

Exposed works superimpose personal experience and information flow of a society. The questions of who we are as people of today avoid answering. Their ambiguity moves us to a number of directions without giving precise indications. The work *The Primitive* tells the story of anarchetypal state of the present time. A man remains a primitive, even though he found himself on the throne of technological progress. Are we just machines for spare parts with the only certainty of life in death? The skull on the erected vertebrae laughs without hope to change the deal.

Curriculum vitae

Martin Kacvinský was born on Febr. 13th, 1984 in Spišská Nová Ves. In yrs. 1999 - 2003 he studied at the Secondary Industrial School in Spišská Nová Ves (branch: monumental masonry). In 2005 he began studying fine arts at the Prešov University in Prešov. In the yrs. 2009 - 2014 he studied at the Faculty of fine arts of the Academy of Arts in Banská Bystrica in the Studio of paintings under the direction of Prof. František Hodonský and Prof. Ján Kudlička. In 2015 he graduated at Assoc. Prof. Štefan Balázs, ArtD. Accad. Painter in the field of free fine arts.

Martin Kacvinský: Náhradné súčiastky / Replacement parts, 2013 - 2015,
kombinovaná technika na plátne / mix media on canvas, 117 x 90 cm,
zo zbierky Galérie umelcov Spiša / from the collection of Gallery of Spiš Artists, M 2366

Martin Kacvinský: Autoportrét / Self-Portrait, 2017,
kombinovaná technika na plátne / mix media on canvas, 125 x 125 cm

Martin Kacvinský: Autoportrét / Self-Portrait, 2012,
kombinovaná technika na plátne / mix media on canvas, 140 x 120 cm

Adam Macko

*1989

O tvorbe

Nosnými ideami práce Adama Macka sú telo ako prvá abstrakcia – plátno ako anatomický objekt – dielo ako ikonický monolit. Pracuje s predobrazom fotografie, ktorú dekonštruuje, aby ju v oblúku vrátil späť do celku. Typické je výrazné zranenie tváre, citelná telesnosť až fyzický rozklad. Vizuálna analýza pritom sleduje myšlienku humanity a súčasnej ikonografie.

„S plátnom pracuje ako s hmotou, poníma ho plne sochársky a využíva procesuálny prístup jednak fyzikálny (použitie ohňa, pukania a stekania), ako aj tvorivý (umožňuje obrazu voľne sa vyvíjať a realizuje na ňom metamorfózy, nebráni sa razantnej premalbe a viacnásobným zmenám). Mackove obrazy mi asociujú kávu a ropu – obe vzácne čierne tekutiny. Ide o osobitú čaro týchto tekutín, akoby sa pri tvorbe riadil jediným heslom: uveriť, že to, čo maľuje, nie je iba zobrazenie, ale priamo emócia sama o sebe priam magicky vyvolávaná.“ Vladimír Ganaj

Z výstavy: O diele

Séria prác *Štúdiá pre dekonštrukciu historického portréту* vychádza z fotografií zdeformovaných tvárí vonkajšími zraneniami. Námet pritom nereflektuje určitú historickú udalosť, ale slúži ako matrica na ďalšie experimentovanie. Autorovým zámerom je poukázať na falošné estetické ideály a vizuálnu normalizáciu. Práce *Premena ťahom nadol*, *Premena ťahom nahor* a *Premena pamäťou* sa zaoberajú problematikou manipulácie vizuálneho obrazu. Tá je skúmaná v troch prístupoch – manipulácia fotografického predobrazu slúži ako východisko pre portrétno skúmanie, jeho analýzu a prenesenie na podložku a následne práca s podložkou samotnou vo svojej materiálnosti.

Curriculum vitae

Adam Macko sa narodil 18. 3. 1989 v Levoči. V r. 2010 – 2014 študoval na bakalárskom stupni maľbu na Fakulte výtvarných umení Akadémie umení v Banskej Bystrici, v Ateliéri maľby pod vedením prof. Stanislava Balka. V r. 2013 absolvoval stáž na Escola d'Art i Superior de Disseny de les Illes Balears v Palma de Mallorca v Španielsku (Ateliér grafiky u prof. Maríá del Pilar Rovira Serrano). V r. 2014 – 2016 absolvoval magisterské štúdium v odbore voľné výtvarné umenie na Fakulte výtvarných umení Technickej univerzity v Košiciach, v Ateliéri grafiky a experimentálnej tvorby u prof. Petra Rónaia.

Adam Macko: *Premena ťahom nadol / Downstroke conversion*, 2016, kombinovaná technika na plátne / mix media on canvas, 70 x 50 cm

On the creation

The key ideas of the Adam Macko's work are a body as the first abstraction - a canvas as an anatomical object - work as an iconic monolith. He works with the prototype of photo which he deconstructs to put it in the arch back into a whole. Typical is a significant injury of face, felt fleshiness up to physical degradation. Visual analysis at the same time contemplates the idea of humanity and contemporary iconography.

"He works with the canvas like with mass, conceives it fully sculpturally and uses a processual approach both the physical one (use of fire, cracking and interflowing), as well as the creative one (allows the picture to freely develop and he implements metamorphoses on it, do not preventing are solute repaint and some multiple changes). Macko's pictures associate in me some coffee and oil - both rare black fluids. This is the special charm of these liquids, as if he follows at the creation a single motto: to believe that what he paints, it is not only the depicting, but just the emotion itself just magically invoked."
Vladimír Ganaj

From the exhibition: On the work

A series of works of the *Study for the deconstruction of historical portrait* is based on the photos of the deformed faces with external injuries. In doing so, the motif does not reflect a certain historical event, but serves as a matrix for further experimentation. The author's intention is to point out the false ideals of aesthetic and visual normalisation. The works of *Conversion with pulling up*, *Conversion with pulling down* and the *Conversion with memory* deal with the issue of manipulation of visual image. This is examined in three approaches - the manipulation of photographic prototype serves as the starting point for the portrait investigation, its analysis and its transmission on the pad and then the work with the pad itself in its substance.

Curriculum vitae

Adam Macko was born on March 18th, 1989 in Levoča. In the yrs. 2010 - 2014 he studied painting at bachelor's degree at the Faculty of fine arts of the Academy of Arts in Banská Bystrica, in the Studio of paintings under the direction of Prof. Stanislav Balko. In 2013 he did an internship at the Escola d'art i Superior de Disseny de les Illes Balears in Palma de Mallorca in Spain (Studio of graphics of Prof. María del Pilar Rovira Serrano). In the yrs. 2014 - 2016 he graduated master's degree in free fine arts at the Faculty of fine arts, of the Technical University in Košice, in the Studio of graphic and experimental creation of Prof. Peter Rónai.

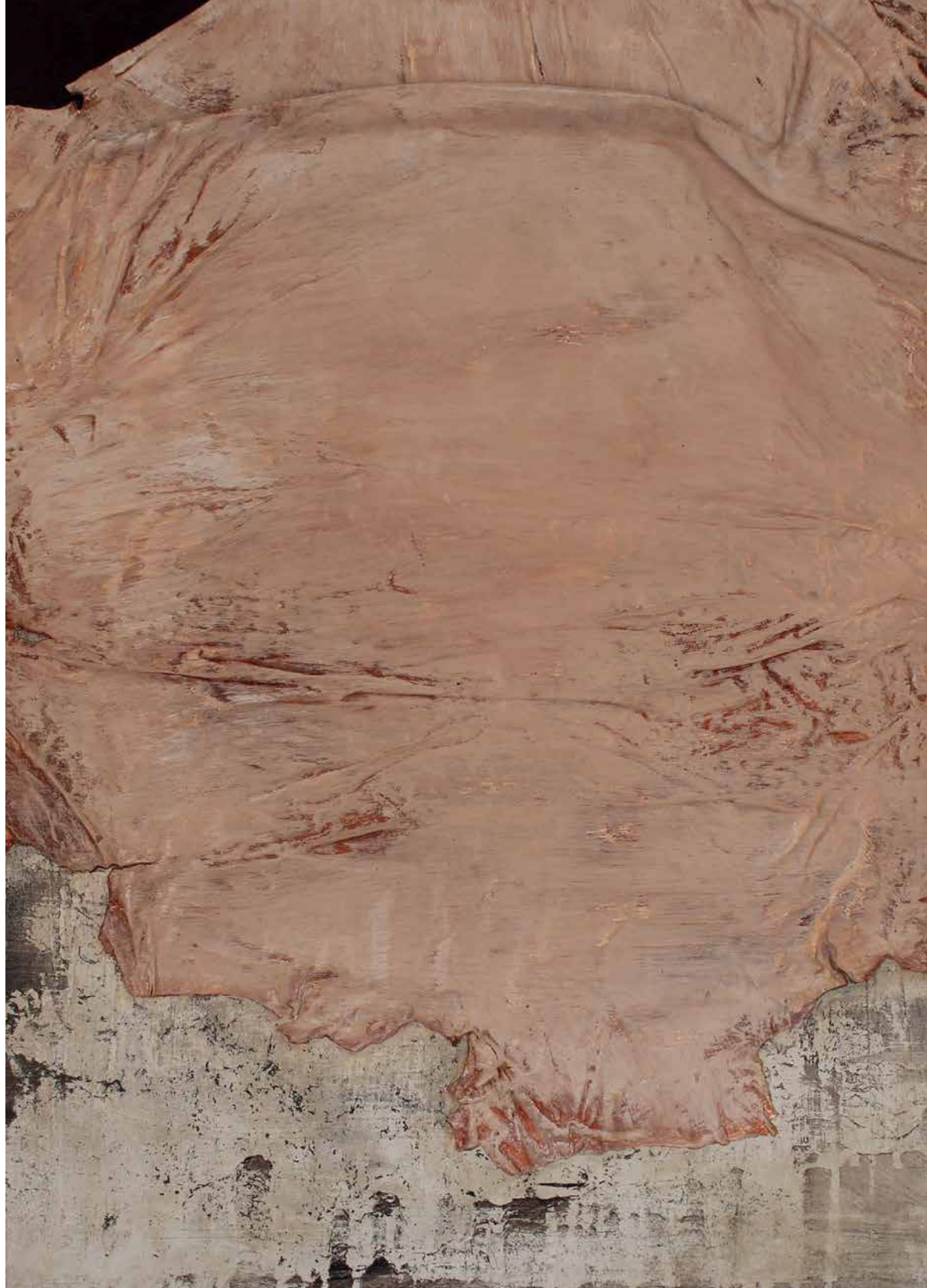

Adam Macko: Premena pamätou / Conversion by memory, 2016,
kombinovaná technika / mix media, 40 x 40 cm

Adam Macko: Štúdia pre dekonštrukciu historického portréu IX. / Study for the deconstruction of the historical portrait IX., 2014 - 2015, akryl na plátne / acrylic on canvas, 60 x 60 cm, zo zbierky Galérie umelcov Spiša / from the collection of Gallery of Spiš Artists, M 2431

Adam Macko: Premena ťahom nahor / Upstroke conversion, 2016, kombinovaná technika / mix media, 70 x 50 cm

Karol Petreš

*1974

25

O tvorbe

Karol Petreš maľuje ľudí na okraji a vydedencov, ktorým osud vyryl ostré čiary do tela i do duše. Nervný rukopis na vizuálne aj fyzicky ťažkej, farbou nasýtenej ploche, sleduje spleť týchto čiar, vlní a zauzľuje sa, pripomínajúc nite svalstva, avšak odkazujúc k psychologickým konotáciám. Petrešove figúry a portréty sú v priestore plátna umiestnené zväčša centrálne, ako osamotení solitéri periférie civilizácie. Dôležitým elementom sa stáva tieň, ktorý ako symbol odvrátenej strany života nadobúda takmer fyzickú podobu ťaživej hmoty. Podľa slov autora: „Človek sám v malom priestore so svojimi démonmi samoty v podobe tieňov, ktoré za sebou ťahá a nevie sa ich zbaviť, nesie si v nich so sebou celú minulosť.“

Z výstavy: O diele

Prezentované diela sú súčasťou dlhoročného autorovho výskumu na poli portrétu. Napriek tomu, že Petreš často pracuje s motívom seba samého, ide o univerzálne spodobenie človeka balansujúceho na pokraji hlbokej priepasti vlastnej duše. Portrét takmer stráca rysy tváre, stáva sa škvrnou, explóziou hlavy, v ktorej sa dá čítať nezastaviteľné, chorobné vírenie úzkosti. Čiary a plochy sa prestupujú, hmota farby sa navrstvuje až do výslednej černe, akoby chcela zachytiť všetky skryté roviny našej existenciality. Výrazne viditeľné stopy po prstoch rúk umelca pridávajú dielam výpovednú hodnotu a zosilňujú expresívny výraz.

Curriculum vitae

Karol Petreš sa narodil v roku 1974 v Košiciach. V rokoch 2002 - 2008 študoval v Ateliéri súčasného obrazu doc. Adama Szentpéteryho, akad. mal., na Fakulte umení Technickej univerzity v Košiciach. Vystavuje od roku 1999. Žije a pracuje v Košiciach.

On the creation

Karol Petreš paints people on edge of society and the out-casted ones, their fate carved the sharp lines into the body and to the souls of them. Neural manuscript on visually and physically difficult, colour-saturated area, follows the intertwinement of these lines, waves and tangles itself, recalling the threads of the musculature, but referring to the psychological connotations. Petreš's figures and portraits are placed in the area of the canvas largely centrally, as some orphaned solitaires of civilization periphery. An important element of it becomes a shadow, which as a symbol of the dark side of life, becomes an almost physical form of a burdensome matter. In the words of the author: "A man alone in a small area with his demons of loneliness in the form of shadows, which he pulls behind him, and cannot get rid of them, he carries in them along the whole past with himself."

From the exhibition: On the work

The works presented are a part of the author's many years of research in the field of portrait. Although Petreš often works with the motif of himself, it is a universal effigy of human balancing on the verge of a deep abyss of his own soul. Portrait is almost losing the facial features; it becomes a stain, an explosion of the head, in which there can be read the unstoppable compulsive churning of anxiety. Lines and surfaces are mutually permeating; the mass of the colour is superimposed up to the resulting black, as if it wanted to capture all of the hidden planes of our existentiality. Significantly visible traces of the artist's fingers add to the works the testimony value is and strengthen their expressive utterance.

Curriculum vitae

Karol Petreš was born in 1974 in Košice. In the yrs. 2002 - 2008 he studied in the Studio of contemporary painting of Assoc. Prof. Adam Szentpétery, Accad. Painter at the Faculty of Arts of the Technical University in Košice. He is exhibiting since 1999. He lives and creates in Košice.

Karol Petreš: Golgota / Golgotha, 2014, akryl na plátne / acrylic on canvas, 200 x 200 cm

Karol Petreš: Autoportrét / Self-Portrait, 2015, akryl na plátne / acrylic on canvas, 100 x 100 cm

Karol Petreš: Head 2, 2015, akryl na kartóne / acrylic on cardboard, 100 x 70 cm

*„Estragon: Stále hledáme něco, eh Didi,
čo nám dá pocit, že sme nažive?
Vladimir: Áno, áno, sme kúzelníci.“*

*“Estragon: We always find something,
eh Didi, to give us the impression we exist?
Vladimir: Yes, yes, we’re magicians.”*

— SAMUEL BECKETT, WAITING FOR GODOT —

Osobné príbehy / Personal stories

MAROŠ KONTROŠ
ILDIKÓ PÁLOVÁ

Maroš Kontroš

*1988

33

O tvorbe

Maroš Kontroš sa vo svojej maľbe venuje skúmaniu možností zobrazovania človeka, ktorého spracováva do antropomorfných znakov a hybridných foriem s dôrazom na plošnú štylizáciu. Figúry sú spodobené v razantných gestách, často v spojitosti s osobnými atribútmi (kvety, hodiny, koláč, mozog...), ktoré dodávajú motívom nový, psychologický či symbolický rozmer. Inšpiruje sa pritom estetikou karikatúr a ilustrácií, kde sa však nezastavuje, vrství významy a asociácie. Pri hľadaní definitívnej verzie obrazu postupuje intuitívne, ničí a konštruje zároveň.

„Kontroš vytvára skryté premalby, ktoré vždy plynú z vlastného rozhodnutia negovať predošlý námet, čím autor prispieva k zámernej dezinterpretácii obsahu smerom k divákovi. Nelineárny proces tvorby komplikuje jednoznačnosť konečnej podoby obrazu, v ktorom Kontroš uplatňuje duálne kódovanie mentálneho stavu v kombinácii s deštrukciou hmoty. Kontrošov spontánny ikonoklazmus spôsobený ničením a vrstvením separátnych obrazov stavia jeho dielo do hraničných polôh medzi expresívnou abstrakciou a figurálnym zobrazením.“ Miroslav Kleban

Z výstavy: O diele

Umelec sa v prezentovaných obrazoch veľmi slobodne hrá s figúrou, láme ju a natáha jej údy, ktoré sa vinú priestorom akoby boli vymodelované z plastelíny. Monumentalita postáv priťahuje diváka a prihovára sa mu nástojčivou neurčitou výpoveďou. Napriek tomu sa v ich prítomnosti cítime bezpečne – sú akoby starí známi, rodina či priatelia pretavení cez imagináciu románových hrdinov krátkych príbehov.

Curriculum vitae

Maroš Kontroš sa narodil 27. 4. 1988 v Poprade. V r. 2003 – 2007 študoval na Združenej strednej umeleckej škole v Kežmarku (odbor: konzervátorstvo a reštaurátorstvo – drevo). V r. 2007 – 2009 študoval na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave (odbor: reštaurovanie maľby). V r. 2011 – 2016 absolvoval bakalárske a magisterské štúdium na Fakulte umení Technickej univerzity v Košiciach (TUKE), v Ateliéri súčasného obrazu u doc. Adama Szentpéteryho, akad. mal. Počas magisterského štúdia si doplnil pedagogické vzdelanie na TUKE. V r. 2015 získal 3. miesto v súťaži – VÚB Maľba roka a v r. 2016 sa stal jej finalistom. Žije a tvorí vo Veľkom Slavkove.

Maroš Kontroš: Boy and the clock, 2016,
kombinovaná technika na plátne / mix media on canvas, 185 x 130 cm

On the creation

Maroš Kontroš in his painting is dedicated to exploring the ways of depicting a man, which is he processes into anthropomorphic marks and hybrid forms with an emphasis on planar stylization. Figures are depicted in resolute gestures, often in conjunction with personal attributes (flowers, clock, pie, brain...), which add to themes, a new, psychological or symbolic dimension. He is inspired by the aesthetics of cartoons and illustrations, where, however, he does not stop, he stratifies some meanings and associations. In search of a definitive version of the picture he progresses intuitively, he destroys and constructs at the same time.

"Kontroš creates some hidden re-paints that always flow from his own decision to negate the previous theme, whereby the author contributes to deliberate misinterpretation of the content towards the viewer. Non-linear process of creation is complicating the clarity of the final picture, in which Kontroš applies the dual coding of a mental status combined with the destruction of matter. Kontroš's spontaneous iconoclasm caused by the destruction and by stacking of separate pictures juxtaposes his work in border locations between the expressive abstraction and a figural depicting." Miroslav Kleban

From the exhibition: On the work

In the presented paintings the artist is very freely playing with figure, he breaks it and stretches its limbs, that wound through the space as to be modelled from a plasticine. Monumentality of the figures draws the viewer's attention and calls him with urgent uncertainty of statement. Nevertheless, we feel safe in their presence - they are like old friends, family or friends being re-casted through imagination of the fictional heroes of some short stories.

Curriculum vitae

Maroš Kontroš was born on April 27th, 1988, in Poprad. In the yrs. 2003 - 2007 he studied at the Associated secondary art school in Kežmarok (branch: conservation and restoring wood). In the yrs. 2007 - 2009 he studied at the Academy of fine arts in Bratislava (field of study: restoration of the painting). In yrs. 2011 - 2016 he graduated bachelor's and master's degree study at the Faculty of Arts of the Technical University in Košice (TUCE), in the Studio of the contemporary painting of Assoc. Prof. Adam Szentpétery, Accad. Painter. During the master's degree study he complemented the pedagogical education at the TUKE. In 2015 gained the 3rd place in the competition - VUB Painting of the year and in 2016 he became its finalist. He lives and creates in Veľký Slavkov.

Maroš Kontroš: Boy and the cake, 2016, akryl na plátne / acrylic on canvas, 110 x 100 cm

Maroš Kontroš: Fishman, 2016, kombinovaná technika na plátne / mix media on canvas, 160 x 120 cm

Ildikó Pálová: Slovensko, Nemecko a Anglicko / Slovakia, Germany and England, 2006,
olej na plátne / oil on canvas, 180 x 180 cm

Ildikó Pálová

*1982

39

O tvorbe

Ildikó Pálová maľuje intuitívne formou denníkových záznamov, ktorými zaznamenáva cestu svojho života. Od ťažkých tém skorších rokov prechádza k reflexii prežívaných výnimočností všedného života, pričom sa sústreďuje na najbližších ľudí okolo seba, na svoju rodinu. Svojrázny rukopisom vystihuje atmosféru príbehu, kolážovito prepája videné s čítaným, fyzické s psychologickým. Figúra je vždy centrom obrazu, neuzatvára sa však do seba, komunikuje s divákom v intímnej rovine ľudskosti.

„Autorka maľuje, pretože musí. Musí vypovedať svoje zážitky a samotné maľovanie ju oslobodzuje od vlastnej vnútornej rozorvanosti. Prostredie malého mesta Rimavskej Soboty ani rodinné prostredie ju ani v najmenšom nesmerovali či neinšpirovali k umeleckej tvorbe, k výtvarnému umeniu však sama od seba inklinovala už od detských rokov. Počas štúdií a krátko po nich sa venovala expresívnej figurálnej tvorbe, ako aj portrétnej tvorbe (prevažne aj so silným sociálnym kontextom), kde skôr ako o konkrétnu podobu sa snažila o vystihnutie charakteru.“ Ivan Jančár

Z výstavy: O diele

Vo svojich posledných dielach autorka reflektuje premeny svojho tela počas tehotenstva, pôrod a materstvo. Po strastiplných cestách naprieč Európou sa rodina pre ňu stáva radostným prístavom a centrom bytia. V obraze *Mačky sa rodia a deti sa rodia* sa vracia k svojej obľúbenej téme mačky, toho súputníka človeka, ktorý je zároveň divý aj skrotený, avšak patrí v prvom rade sebe. Toto porovnanie pôrodu nás vracia späť k našim koreňom, k prírode a pripomína nám puto so zvieracou ríšou.

Curriculum vitae

Ildikó Pálová sa narodila 12. 7. 1982 v Rimavskej Sobotke. V r. 1996 – 2000 absolvovala štúdium na Súkromnej strednej umeleckej škole v Bratislave. V r. 2000 – 2006 študovala maľbu na Fakulte umení Technickej univerzity v Košiciach pod vedením doc. Adama Szentpéteryho, akad. mal. a prof. Rudolfa Sikoru. Žije a tvorí vo Viedni.

On the creation

Ildikó Pálová paints with intuition in a form of diary entries and thus she records the journey of her life. From the heavy themes of earlier years she passes to a reflection of survived exceptionalities of everyday life, and simultaneously focuses on the people around her, on her family. She captures with her peculiar manuscript the atmosphere of the story, in a collage manner she connects the seen with felt, the physical with psychological. Figure is always the centre of the picture, however, she does not close to herself, and she communicates with the viewer in the intimate level of humanity.

“The author paints, because she has to. She must testify her experiences, and the painting alone exempts her from internal savageness of hers. The environs of a small town Rimavská Sobota nor her family environs, did not in the least direct or inspired her to artistic creation, however, she has gravitated to fine art by herself already from the childhood years. During her studies and shortly after them, she devoted herself to expressive figural creation, as well as to the portrait creation (mostly also with a strong social context) where rather than a specific form she was trying to make a point about feature.”
Ivan Jančár

From the exhibition: On the work

In her most recent works author reflects the conversion of her body during pregnancy, childbirth and motherhood. After the painful journeys across Europe, the family becomes for her a joyful port and centre of being. In the picture *Cats are born and the babies are born*, she returns to her favourite theme of a cat, the fellow-traveller of a man, who is also both wild and tamed, but it belongs in the first instance to itself. This comparison of birth she brings us back to our roots in nature and reminds us of a bond with an animal realm.

Curriculum vitae

Ildikó Pálová was born on July 12th 1982 in Rimavská Sobota. In the yrs. 1996 - 2000 she graduated from the Private secondary school of arts in Bratislava. In the yrs. 2000 - 2006 she studied painting at the Faculty of Arts in the Technical University in Košice, under the leadership of Assoc. Prof. Adam Szentpétery, Accad. Painter and Prof. Rudolf Sikora. She lives and creates in Vienna.

Ildikó Pálová: Mačky sa rodia a deti sa rodia / Cats are born and the babies are born, 2009,
olej na plátne / oil on canvas, 180 x 180

Ildikó Pálóvá: Dávidko už spí / David is sleeping already, 2009,
akryl na plátne / acrylic on canvas, 137 x 211 cm

Ildikó Pálková: Kolotoč / Carousel, 2009,
akryl na plátne / acrylic on canvas, 180 x 190 cm

„Celý svet je javiskom.“

—

“All the world’s a stage.”

— WILLIAM SHAKESPEARE —

Javisko sveta / Stage of the world

ZUZANA ANTALOVÁ
GABRIELA DOŤACKÁ
RICHARD ROHÁČ
MICHAELA THANOVÁ

Zuzana Antalová

*1989

47

O tvorbe

Výbušné gesto s vysokou dávkou irónie je typické pre dielo Zuzany Antalovej. Námety čerpá z osobných zážitkov, ale aj spoločenských a politických situácií, ktoré sa aktuálne dejú. Obavy a neistoty dnešného preľudneného sveta následne spracováva v mnohofigurálnych kompozíciách. Antalovej postavy evokujú hrdinov kreslených filmov, sú však nositeľmi oveľa širších významov a konotácií. Zachytáva človeka uväzneného v spoločnosti, v hierarchii vzťahov a emócií, ktoré sa prenášajú davom ako elektrické vlnenie. Spoločenské akcie, hudobné festivaly, ale aj politické protesty sa stávajú zámienkou na vykreslenie davovej psychózy. Človek sa v dave necháva zviest atmosférou diania, podlieha ľahšie pudom, v anonymite skupiny sa často stáva aktérom násilných činov.

Z výstavy: O diele

Veľkoformátové diela s festivalovými výjavmi sú zobrazením davovej psychózy a odkazujú na povrchné prežívanie radosti. Antalová zobrazuje ľudí, z ktorých sa mnohí bavia akoby z donútenia, za maskou úsmevu skrývajú frustrácie spoločenských neúspechov. Obrazy *Ne-pohoda I.* a *Ne-pohoda II.* navzájom komunikujú. Divákovi ukazujú svetlú i temnú stránku tak festivalu, ako aj protestu. Autorka zámerne používa unface, snaží sa tak komunikovať s divákom, ktorého stavia do role či už rockovej hviezdy alebo vodcu protestujúceho davu.

Curriculum vitae

Zuzana Antalová sa narodila 16. 10. 1989 v Nitre. V r. 2005 - 2009 študovala na Strednej škole Ladislava Bielika v Leviciach (odbor - propagačná grafika). V r. 2010 - 2014 študovala maľbu na Katedre maľby Akadémie umení (AU) v Banskej Bystrici (Ateliér Kresby u doc. Štefana Balázsa, ArtD., akad. mal.). V r. 2016 ukončila magisterský stupeň štúdia na AU v odbore voľné výtvarné umenie v Ateliéri kritickej analýzy obrazu. Žije a pracuje v Spišskej Novej Vsi.

Zuzana Antalová: Tomatina, 2016, akryl na plátne / acrylic on canvas, 195 x 150 cm, zo zbierky Galérie umelcov Spiša / from the collection of Gallery of Spiš Artists, M 2381

On the creation

Explosive gesture with a high dose of irony is proper to the work of Zuzana Antalová. She draws themes from her personal experiences, but also from societal and political situations that are currently happening. Fears and insecurities of today's overcrowd world, she subsequently processes in multi-figural compositions. Antalová's figures evoke the heroes of cartoon films, but they convey a much wider meanings and connotations. She captures a man imprisoned in the society, in the hierarchy of relationships and emotions that are transmitted through the crowd like an electric wave. Social events, music festivals, but also some political protests are a pretext to depicting of mass psychosis. A man in the crowd gets carried away by the course of events atmosphere, is easier governed by the instincts. In the anonymity of a group he often becomes an actor of violent acts.

From the exhibition: On the work

Large format works with festival scenes are displaying mass psychosis and refer to the superficial experience of joy. Antalová shows the people, many of whom are talking as if from a compulsion, and hiding behind a mask of smile some frustrations of the societal failures. The pictures *Non-welfare I.* and *Non-welfare II.* mutually communicate with each other. They show to viewer both a bright and a dark side of the festival as well as of a protest. The author deliberately uses unface, so she is trying to communicate with the viewer, whom she puts into the role of either a rock star or a leader of the protesting crowd.

Curriculum vitae

Zuzana Antalová was born on Oct. 16th, 1989 in Nitra. In the yrs. 2005 - 2009, she studied at the Secondary School of Ladislav Bielik in Levice (field of study - promotional graphics). In yrs. 2010 - 2014 she studied painting at the Department of painting of the Academy of Arts (AA) Banská Bystrica (Studio of Drawing at Assoc. Prof. Štefan Balázs, ArtD. Acad. Painter). In 2016 she completed a master's degree at the AA in the field of free fine-arts in the Studio of the critical analysis of the picture. She lives and works in Spišská Nová Ves.

Zuzana Antalová: Ne-Pohoda I. / Non-welfare I., 2015, akryl na plátne / acrylic on canvas,
210 x 310 cm, zo zbierky Galérie umelcov Spiša / from the collection of Gallery of Spiš Artists, M 2379

Zuzana Antalová: Ne-Pohoda II. / Non-welfare II., 2015, akryl na plátne / acrylic on canvas, 210 x 310 cm

Zuzana Antalová: Matka / Mother, 2015, akryl na plátne / acrylic on canvas, 100 x 65 cm,
zo zbierky Galérie umelcov Spiša / from the collection of Gallery of Spiš Artists, M 2380

Gabriela Dolácká: Žltá polka / Yellow Polka dance, 2014,
akryl na plátne / acrylic on canvas, 145 x 175 cm

Gabriela Doľacká

*1988

53

O tvorbe

Gabriela Doľacká sa vo svojej tvorbe zaoberá sociálno-kritickými témami, zachytáva vzťahy jednotlivca v skupine alebo v spoločnosti. Vytvára figuratívne, často skupinové výjavy, pri ktorých sa sústreďí na zachytenie emócie, gesta a dynamiky tela. Maľby sú často sprevádzané mnohopočetnými kresbami, ktoré vystupujú aj ako samostatné médium. Na tému jednotlivca v skupine, masové správanie a zaradenie sa do spoločnosti nazerá autentickým a zároveň aktuálnym spôsobom, pričom sa dotýka aj problému šandardizácie a politickej manipulácie. Opakované prednastavené modely správania a závislosť na názoroch iných dáva do súvislosti s podriadenosťou systému a stratou identity. Človek sa z pohodlnosti alebo donútenia schováva v príbuznej skupine alebo dave, kde sa jeho totožnosť rozpušťa, čo má za následok stratu tváre.

Z výstavy: O diele

Výrazná šandardizácia vstupuje do života človeka už od detstva, formuje a manipuluje ho, čo je dôvodom, pre ktorý sa Doľacká vracia k téme detských výjavov. Deti sú zobrazené pri rôznych vystúpeniach a skupinových cvičeniach, kde chýbajúca radosť napovedá o psychickom tlaku a nútenosti. Najvýraznejšie je tento bezmenný výkrik detských duší zachytený v obraze *Pionieri* so skupinkou prísne zoradenou v predpísaných úboroch. Emotívne najsilnejšie však pôsobí výjav *Žltá polka*, kde expresívne gesto odstránenia tváří premieňa malé školáčky na živé príznaky.

Curriculum vitae

Gabriela Doľacká sa narodila 18. 11. 1988 v Kladzanoch. V r. 2004 – 2008 študovala na Škole úžitkového výtvarníctva v Košiciach (odbor – propagačná grafika). V r. 2009 – 2015 pokračovala v štúdiu na Katedre maľby Akadémie umení v Banskej Bystrici (Ateliér kresby pod vedením doc. Štefana Balázsa, ArtD., akad. mal.). Vo svojej tvorbe sa zaoberá sociálno-kritickou témou. Žije a tvorí v Liptovskom Mikuláši.

On the creation

Gabriela Doľacká is dealing with the socio-critical themes in her creation; she captures the relationships of an individual in a group or in society. She creates some figurative, often group scenes, where she focuses on capturing emotion, gesture and body dynamics. The paintings are often accompanied by multiple drawings, acting both as a stand-alone media. The theme of an individual in the group, mass behaviour and inclusion into society, is looked upon in an authentic and at the same time in topical way, while also touches the issue of standardisation and political manipulation. Repeated pre-set models of behaviour and dependence on others' view-points are associated with obedience to system and a loss of identity. A man, owing to cushiness or coercion, lurks in a related group or crowd, where his identity dissolves resulting in a loss of face.

From the exhibition: On the work

Striking normalization comes into a man's life since childhood, shapes and manipulates him, which is the reason why Doľacká returns to the theme of children's motifs. Children are depicted at different performances and some group exercises, where the lack of enjoyment implies some psychological pressure. The most striking is this nameless cry of baby souls caught up in the picture *Pioneers* with the group, strictly arranged in the prescribed dresses. The scene of *Yellow Polka dance* acts, however, emotionally strongest, where expressive gesture of removing of faces transforms small schoolgirls on live ghosts.

Curriculum vitae

Gabriela Doľacká was born on Nov. 18th, 1988 at Kladzany. In yrs. 2004 - 2008 she studied at the School of applied art in Košice (field of study - promotional graphics). In yrs. 2009 - 2015 she continued to study at the Department of painting of the Academy of Arts in Banská Bystrica (Studio of drawing under the leadership of Assoc. Prof. Štefan Balázs, ArtD. Accad. Painter). In her creation she is dealing with the socio-critical theme. She lives and creates in Liptovský Mikuláš.

Gabriela Dolacká: Vystúpenie / Performance, akryl na plátne / acrylic on canvas, 150 x 200 cm

Gabriela Dořacká: Zajace / Rabbits, 2014, akryl na plátne / acrylic on canvas, 155 x 180 cm

Gabriela Dořacká: Playboygirls, 2015, akryl na plátne / acrylic on canvas, 105 x 240 cm

Gabriela Dořacká: Pionieri / The Pioneers, 2014, akryl na plátne / acrylic on canvas, 110 x 195 cm

Richard Roháč: Digiterror, 2016, akryl na plátne / acrylic on canvas, 100 x 120 cm,
zo zbierky Galérie umelcov Spiša / from the collection of Gallery of Spiš Artists, M 2128

Richard Roháč

*1983

O tvorbe

Diela Richarda Roháča sú výraznou kritikou súčasnej spoločnosti, ktorú prevádza do absurdnej, až grotesknej podoby. Spoločnosť je vyobrazená v plnej ohyzdnosti a rozpustilosti, akoby všetko potlačené zlo vyplávalo na povrch. Je to svet bez poriadku, kde honba za peniazmi, alkoholizmus, chlipnosť a korupcia, tak politická ako aj cirkevná, sú určujúcimi zákonmi. Živí sa premieňajú na mŕtvych, prázdny očnými otvormi vyhľadávajú ďalšie obete, ktoré prizývajú do Danse Macabre. Častá zdanlivá neusporiadanosť kompozície odkazuje na chaos a neprehľadnú pluralitu dnešnej doby.

„Tento ‚košický Lautrec‘ je bytostný expresionista, a to expresionista témere ‚nemeckého‘ formátu. Ve svojich obrazoch, ktoré jsou často jakýmiisi záznamy každodenních zkušeností a situací, zachycuje násilí, brutalitu, ale třeba i grotesknost a absurditu dějů a událostí. V tvorbě z poslední doby navíc dříve výrazná barevnost ustupuje do pozadí a malby se stávají daleko spíše černobílými záznamy, citěnými navíc velice kresebně.“ Richard Adam

Z výstavy: O diele

Prezentované malby sú oproti skorším prácam takmer pozbavené farebnosti, čo stupňuje výraznosť gesta a silu výpovede. Ostré hrany kritiky sa v tomto prípade zameriavajú okrem príznačných tém na digitálnu kultúru, ktorá vstupuje do domov a krčiem, aby nahradila osobnú komunikáciu. Osamelosťou sú obostreté postavy v jednotlivých portrétoch, ako aj v mnohofigurálnych kompozíciách.

Curriculum vitae

Richard Roháč sa narodil 6. 6. 1983 vo Svidníku. V r. 1999 - 2003 študoval na Škole úžitkového výtvarníctva v Košiciach (odbor: propagačná grafika). V r. 2004 - 2011 študoval voľné výtvarné umenie v Ateliéri súčasného obrazu u doc. Adama Szentpéteryho, akad. mal. na Fakulte umení Technickej univerzity v Košiciach (TUKE). V r. 2007 - 2010 absolvoval doplnkové pedagogické štúdium na TUKE. V r. 2016 získal titul ArtD. na Katedre dizajnu TUKE. Žije a tvorí v Košiciach.

On the creation

The works of Richard Roháč are a strong criticism of contemporary society brought to the absurd, up to grotesque shape. The society is shown in full monstrosity and naughtiness, as if all the suppressed evil was washed up on surface. It is a world without order, where the quest for money, alcoholism, lechery, and corruption both political and religious are the determining laws. The live ones transform into the dead ones, with their empty eye holes they are searching for next victims, whom invite to Danse Macabre. Frequent apparent disorderliness of composition refers to the chaos and confusing pluralism of today times.

“This ‘Košice Lautrec’ is a vital expressionist, namely the expressionist of almost ‘German’ format. In his paintings, which are often some kind of records of daily experience and situations, he captures the violence, brutality, but also the grotesqueness and absurdity of storylines and events. In the recent creation also the previously strong colouring fades into the background and the paintings are becoming far more black-and-white records, felt extra very sketch-like.” Richard Adam

From the exhibition: On the work

The paintings presented are opposed to the earlier works almost deprived of colouring, which intensifies the prominence and power of their testimony. Sharp edges of the criticism in this case focus in addition to specific topics on digital culture, that is entering houses and pubs to replace personal communication. The figures in individual portraits as well as in multi-figural compositions are veiled in loneliness.

Curriculum vitae

Richard Roháč was born June the 6th, 1983. In the yrs. 1999 - 2003 he studied at the School of applied art in Košice (field of study: promotional graphics). In the yrs. 2004 - 2011 he studied free fine art in the Studio of contemporary painting of Assoc. Prof. Adam Szentpétery, Accad. Painter at the Faculty of Arts of the Technical University in Košice (TUKE). In the yrs. 2007 - 2010 he graduated from supplementary pedagogy study at the TUKE. In the yrs. 2016 he has gained the title of ArtD. in the Department of design at the TUKE. He lives and creates in Košice.

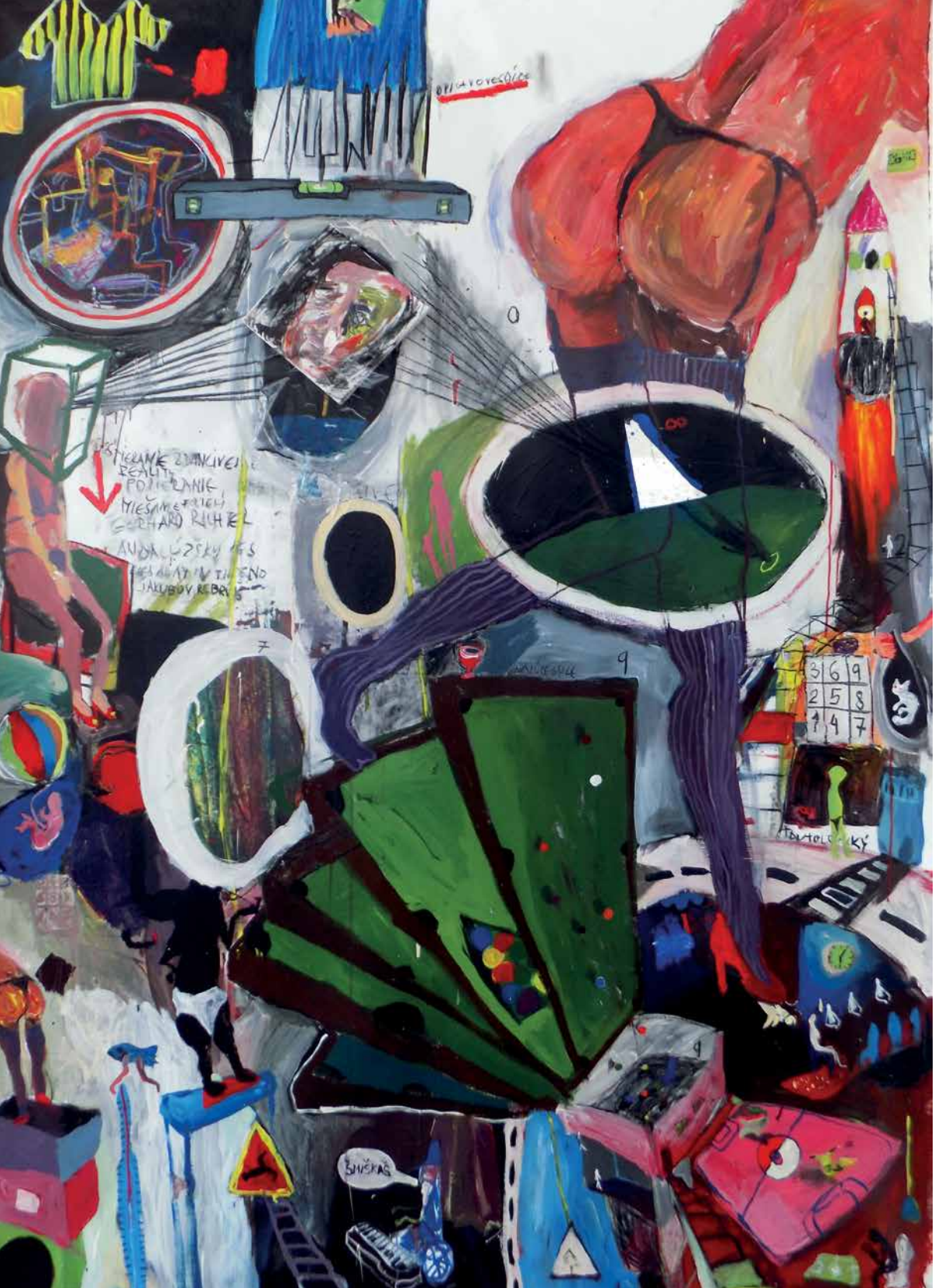

Richard Roháč: Digitálna kultúra / Digital culture, 2013, akryl na plátne / acrylic on canvas,
100 x 120 cm, zo zbierky Galérie umelcov Spiša / from the collection of Gallery of Spiš Artists, M 2439

Richard Roháč: Urob sa sám / Do it yourself, 2010 - 2011, akryl na plátno / acrylic on canvas, 90 x 130 cm

OPHIOGOSKOS

25-10

0

OSTRANE ZDANKIVE
BEALTY
POZICIANE
MIESIANE
SOPHARD RILHE

ANDALUZYJSKY
MIESIANE
JAKUBOV REBR

7

9

3	6	9
2	5	8
1	4	7

STAVTELSKY

SMĚKAS

Michaela Thanová

*1992

65

O tvorbe

Napriek svojmu mladému veku sa Michaela Thanová, čerstvá absolventka Ateliéru maľby Akadémie výtvarných umení v Banskej Bystrici, kvalitou svojej tvorby vyrovnáva vyzretým umelcom. Vo svojich prácach s výraznou existenciálnou atmosférou reaguje na znepokojivú situáciu v spoločnosti a jej dopadu na jednotlivca. Jedinec chytený do pasce sveta, v kolektíve jemu podobných prízrakov, sa snaží zarezonovať, alebo sa naopak z neho vymaniť. Kým v skorších dielach sa u nej objavovali výrazné, osamotené figúry, neskôr sa scéna zaplňuje a pribúdajú drobné, bezmenné humanoidné figúrky, ktoré sa hýbu, bojujú a trpia na pozadí temného sveta pripomínajúceho divadelnú scénu, smerujúc kolektívne do konečného zatratenia.

Z výstavy: O diele

Veľkoplošné kompozície *Bez názvu* a *Volná plocha*, ktoré boli doplnené *Znásilnením*, pripomínajú lunapark bláznovstva a Boshovo peklo zároveň. Prepájanie odlišnej mierky postáv, od nadrozmerných monštier po mravenčie figúrky, a rôznych rovín perspektívy prispieva k halucinogénnej pôsobnosti maliieb. Postavy, sčasti archaické príznaky zlého sna a sčasti divadelné bábky, žijú vlastným životom na javisku zvláštneho, manipulovalného sveta. Každá z nich má svoju vyhranenú funkciu v konštanciách dobra a zla, teatrálnosti a banality, existenciálnej úzkosti a zvrátenej hravosti. Za veľkými príbehmi sa odohrávajú malé a ešte menšie, postupne sa odhaľujú pred zrakom zneisteného diváka.

Curriculum vitae

Michaela Thanová sa narodila 27. 10. 1992 v Gelnici. V r. 2008 – 2012 študovala na Škole úžitkového výtvarníctva v Košiciach (odbor: propagačná grafika). V r. 2012 – 2016 absolvovala bakalársky stupeň na Katedre maľby na Fakulte výtvarných umení Akadémie umení (FVU AU) v Banskej Bystrici (Ateliér kritickej analýzy obrazu u doc. Štefana Balázsa, ArtD., akad. mal.). V r. 2015 študovala maľbu na Fakulte umení Ostravskej univerzity v Ostrave (u prof. Daniela Balabána, akad. mal.). Od r. 2016 pokračuje v magisterskom štúdiu na FVU AU v Banskej Bystrici (odbor: voľné výtvarné umenie). V r. 2017 pôsobila na Katedre maľby Akadémie Sztuk Pięknych vo Varšave (u prof. Dr. Wojciech Zubala). Žije a tvorí v Banskej Bystrici.

Michaela Thanová: *Opica vo vesmíre / Ape in the space*, 2018, akryl a olej na plátne / acrylic and oil on canvas, 220 x 117 cm

On the creation

Despite her young age, Michael Thanová, absolvent of the Studio of painting at the Academy of fine arts in Banská Bystrica, equals with the quality of her creating to the accomplished artists. In her works with great existential atmosphere she responds to alarming situation in society and its impact on an individual. The individual finds himself caught in a trap of the world, in a group of phantoms like him he is trying to resonate or contrariwise to break free from it. While in her earlier works, there were featured some prominent, isolated figures, later the scene instils and gainstiny, nameless humanoid figures that move, fight and suffer at the background of a dark world resembling a theatrical scene, leading collectively into the final damnation.

From the exhibition: On the work

The large scale compositions called *Without the name* and *Open area*, which were accompanied by *Rape*, resemble a funfair madness and the Bosch' hell together. Linking different scaling of the figures, from the oversized monsters to ant pieces, and different levels of perspective contributes to the hallucinogenic scope of paintings. The figures, partly archaic phantoms of bad dream and partly theatrical puppets, live their own life on the stage of the special, manipulated world. Each of them has its own well-defined function in the constants of good and evil, theatricality and banality, existential anxiety and a perverse playfulness. Behind the big stories there are taking place some small and even smaller, which gradually reveals itself in front of the confused viewer.

Curriculum vitae

Michaela Thanová was born on Oct. 27th, 1992 in Gelnica. In the yrs. 2008 - 2012 she studied at the School of applied art in Košice (field of study: promotional graphics). In the yrs. 2012 - 2016 she graduated with a bachelor's degree in the Department of painting at the Faculty of fine arts of the Academy of Arts (FFA AA) Banská Bystrica (Studio of critical analysis of the painting with Assoc. Prof. Štefan Balázs, ArtD., Accad. Painter). In 2015 she studied painting at the Faculty of arts of the Ostrava University in Ostrava (Prof. Daniel Balabán, Acad. Painter). Since 2016 she continues in Masters study at the FFA AA in Banská Bystrica (field of study: free fine art). In 2017, she worked at the Department of painting of the Akademy Sztuk Pięknych in Warsaw (prof. Dr. Wojciech Zubala). She lives and creates in Banská Bystrica.

Michaela Thanová: Znásilnenie / Rape, 2017, akryl na dreve / acrylic on wooden board, 200 x 270 cm

HRDO!

VOLNA
PLOCHA
0940889331

IDEA

TEN TAK
BALEU

Michaela Thanová: Volná plocha / Free surface, 2017, akryl na plátně / acrylic on canvas, 230 x 300 cm

*„Krása je v niektorých ohľadoch nudná.
Aj keď sa jej koncepcia mení v priebehu
vekov, krásny predmet musí vždy
dodržiavať určité pravidlá...
Ošklivosť je nepredvídateľná a ponúka
nekonečné možnosti. Krása je konečná.
Ošklivosť je nekonečná, ako Boh.“*

*“Beauty is, in some ways, boring.
Even if its concept changes through
the ages, nevertheless a beautiful
object must always follow certain
rules... Ugliness is unpredictable
and offers an infinite range
of possibilities. Beauty is finite.
Ugliness is infinite, like God.”*

– UMBERTO ECO –

Odborné eseje /

Critical essays

EXPRESIVITA GESTA V KONTEXTE DNEŠNEJ MAĽBY /

EXPRESSIVENESS OF GESTURE IN THE CONTEXT OF CONTEMPORARY PAINTING

FILOZOFICKÉ A PSYCHOLOGICKÉ PREDPOKLADY PRE EXPRESÍVNU MAĽBU /

PHILOSOPHICAL AND PSYCHOLOGICAL ASSUMPTIONS FOR EXPRESSIVE PAINTING

RECENZIA VÝSTAVY: MAĽBA AKO AXIÓMA! /

EXHIBITION REVIEW: PAINTING AS AN AXIOM!

EXPRESIVITA GESTA V KONTEXTE DNEŠNEJ MAĽBY / EXPRESSIVENESS OF GESTURE IN THE CONTEXT OF CONTEMPORARY PAINTING

– NATÁLIA OKOLICSÁNYIOVÁ –

72

Keď som zadala pojem expresivita do slovenského synonymického slovníka, opísal ho ako citové zafarbenie, vyjadrenie citového či vôľového vzťahu. Môžeme teda hneď na úvod vychádzať z tohto uhla pohľadu, z fundamentu expresívnosti, citu. Expresivita v maľbe je vyjadrovaná v prvom rade gestom, ktoré je ovládané akousi intuitívnou energiou, charakteristickou pre autorov abstraktného expresionizmu. Willem de Kooning či Jackson Pollock nám začiatkom 2. polovice 20. storočia predviedli možnosti automatickosti v tvorbe, z ktorej je vo svojej podstate zreteľný citový vzťah maliara k plátnu, maliara k farbe, citový poryv a jeho gestické vyjadrenie. Psychologicky bolo toto vyjadrenie oslobodené od reflektovania aktuálnych problémov doby, išlo, okrem iného, o „radosť z maľovania“. Postupne sa v 70. rokoch formuje neušľachtilý, nekultivovaný maliarsky štýl s drsným rukopisom, trend amerického figurálneho maliarstva reagujúceho na vtedajšie intelektuálne formy minimalizmu a konceptuálneho umenia. Bad Painting je názov pre „dobré maľovanie“, charakterizované deformáciami, zmesou umelecko-historických a non-umeleckých zdrojov, ako odmietnutie konvenčných postojov v umení. Zlý obraz sa zrazu stáva vtipným, dojemným, často i škandalóznym. Tendencie amerického neoexpresionizmu sa veľmi rýchlo ukotvili v európskom kontexte; v Taliansku vzniká transavantgarda, v Nemecku nový expresionizmus. Oproti energickému, pociťovému maľovaniu je neoexpresionizmus obohatený o silné posolstvá, reflektuje sociálne problémy a šíruje citové a psychické lability. Talianski autori reflektujú spomienky, históriu krajiny a silný individualizmus (Enzo Cucchi, Francesco Clemente), Nová divokosť spontánne nadviazala na silnú domácu tradíciu nemeckého expresionizmu. Georg Baselitz či Anselm Kiefer stelesnili akýsi hlad po maľbe a figurácii spôsobený vplyvom filozofie Josepha Beuysa. Neoexpresionistické tendencie sa rozšírili aj do Francúzska a Anglicka. Súčasnú podobu expresívnej anglickej maľby, výrazovo podobnej Kooningovej maľbe, no stále na hranici figurácie a popisnosti, by som prirovnala k tvorbe výraznej autorky Cecily Brownovej a jej veľkorysým maľbám so zakódovaným, zdanlivo dramatickým dejom, plným figurálnych kompozícií.

Divoká maľba sa prejavila aj v našich pomeroch, hoci tu nemala žiadnu tradíciu. Československé umenie zažilo v 2. polovici 80. rokov narušenie zaužívaného poriadku vo vtedy pretrvávajúcom politickom režime. Expresívne tendencie sa v maliarstve na Slovensku sústredili hlavne v Bratislave, uprednostňovali tvorivý individualizmus a nosičom sa stal veľký formát plátna. Slovenskí expresívni maliari Laco Teren, Stano Bubán, Simona Bubánová, Štefan Balázs, Ivan Csudai, Sväto Ilavský a ďalší mali možnosť vychádzať z predlôh a kontextov európskych, vtedy aktuálnych tendencií a vybudovať tak na Slovensku tradíciu neoexpresionizmu. Práve súčasné výrazové prostriedky slovenských mladých maliarov reinkarnujú gestické zobrazovanie slovenskej maľby 80. a 90. rokov.

Výbušné gesto, irónia, mediálne prostredie, subjektívne skúsenosti, telesnosť, karikatúra, sociálno-spoločenské fenomény, kritika spoločnosti – to všetko sú atribúty súčasnej maľby na Slovensku, ale i v európskom kontexte. Nedá sa preto presne charakterizovať jednoznačnosť aktuálnych prejavov, no paradoxne, expresivita v podobe citu, ako som

na začiatku spomenula, myslím si, naberá práve v súčasnej ére neoliberalného režimu výrazné postavenie a dôležitosť. Umelci zrkadlia dobu, pretavujú cit a úsudok do svojej tvorby a práve v turbulencii dnešnej, okrem iného konzumnej a virtuálnej doby, sa rodia silné emocionálne rozkoly a pohnútky smerom k expresívnemu vyjadreniu. Ostatne môžeme to odčítať aj na tvorbe úplne najmladšej generácie študentov a absolventov slovenských vysokých výtvarných škôl, kde je viditeľná mnohosť a rozdielnosť v maliarskych štýloch a formujúca sa individualita autora.

/

73

When I typed the term expressiveness to the Slovak thesaurus, it was described as an emotional colouring an expression of emotional or volitive relationship. We can therefore assume at the outset of this point of view, from the fundament of expressiveness, of emotion. Expressivity in painting is expressed in the first place with a gesture that is controlled by a kind of intuitive energy characteristic for the authors of abstract expressionism. At the start of the 2nd half of the 20th century Willem de Kooning or Jackson Pollock demonstrated to us some possibilities of automatism in creation, of which there is inherently seen a distinct emotional relationship of the painter to the canvass, of the painter to colour, emotional blast and his gestural expression. This expression was psychologically exempt from a reflecting of topical issues of the time, this was, inter alia, about "the joy of painting". In 70s years there is gradually shaping an un-noble, non-cultivated style of painting with a rough manuscript, a trend of American figural painting responding to that-time intellectual forms of minimalism and conceptual art.

Bad Painting is a name for "good painting", characterized by distortions, by a mixture of art-historical and non-artistic sources, as the rejection of conventional attitudes in art. Bad picture suddenly becomes a witty, touching, and often even scandalous. The tendencies of the American neo-expressionism have anchored themselves very quickly in a European context; in Italy transavantgarde arises, in Germany the new expressionism. Contrary to energetic, sensational painting, the neo-expressionisms is enriched with strong messages; it reflects social problems and encrypts emotional and mental unstablenesses.

Italian authors reflect some memories, the history of the country and a strong individualism (Enzo Cucchi, Francesco Clemente); Neue Wilde spontaneously up-linked on the strong home tradition of German expressionism. Georg Baselitz or Anselm Kiefer embodied a kind of hunger for painting and figuration caused by the influence of the philosophy of Joseph Beuys. Neo-expressionistic tendencies have spread themselves also into France and England. I would likened the contemporary form of the English painting, similar by means of expression to Kooning painting, but still on the border of figuration and descriptiveness, to the creation a significant author Cecily Brown and her generous paintings with encrypted, seemingly dramatic storyline, full of figural compositions.

Wild painting manifested itself also in our situation, though it had no tradition. Czechoslovak art experienced in the 2nd half of the 80s years some disruption of the existing order in the then on-going political regime. Expressive tendencies in painting in Slovakia were concentrated mainly in Bratislava, they prioritized creative individualism and their carrier has become a large format of a canvas. Slovak expressive painters Laco Teren, Stano Bubán, Simona Bubánová, Štefan Balázs, Ivan Csudai, Sväto Ilavský, and others have the opportunity to go out the models and contexts of European, at that time topical tendencies, and so to build in Slovakia the tradition of neo-expressionism.

Just the present expressive means of the young Slovak painters are reincarnating gestural depicting of the Slovak painting of the 80s and 90s years.

Explosive gesture, irony, medial environs, subjective experiences, physicality, caricature, socio-societal phenomena, criticism of the society - these all are attributes of the contemporary painting in Slovakia, but also in the European context. Therefore, it cannot be accurately characterized the explicitness of topical manifestations, but paradoxically, the expressiveness in the form of emotion, as I have mentioned at the beginning, I think, is gaining just in the current era of neoliberal regime some prominent position and importance. The artists mirror the time, recast emotion and judgment into their creation, and just in the turbulence of the today's, among other things, utility and virtual era, there are born some strong emotional schisms and motives towards the expressive-manifestation. Moreover, we can read it also on the creation of the youngest generation of students and graduates of Slovak fine-artsacademies, where the multiplicity and diversity of painting styles and the shaping individuality of an authoris visible.

74

Z inštalácie diela / From the installation of work by Michaela Thanová

FILOZOFICKÉ A PSYCHOLOGICKÉ PREDPOKLADY PRE EXPRESÍVNU MAĽBU / PHILOSOPHICAL AND PSYCHOLOGICAL ASSUMPTIONS FOR EXPRESSIVE PAINTING

– VLADIMÍR GANAJ –

Už raní modernisti naplno uplatnili princípy expresívnej maľby aj s individualistickým pátraním nerozlučne s ňou spätým – maľovali surovo a autenticky, nepremýšľali nad tým, čo si myslia ostatní. Sebavedomé maľovanie tak, ako sa to nám samým úprimne páči, by sa dalo romanticky prirovnať k spoliehaniu sa len na seba samého v divočine, v tom však spočíva umelecká sloboda. Expresívna maľba, ako aj niektoré iné umelecké vyjadrenia založené na vyjadrení citu, ako rocková hudba alebo tvorba beatových spisovateľov (napríklad Charlesa Bukowského), odráža súčasné pocity chaotickosti a uznáva čiastočné opúšťanie racionálnej sebakontroly, vníma iracionalitu ako východisko z postmodernej neistoty a úzkosti.

Umenie má schopnosť zakrývať pravdu takým spôsobom, že sa pre nás stáva zniesiteľnou a môžeme ďalej žiť. Friedrich Nietzsche to prirovnal k metafore mudrca, ktorý uprel pohľad do nepríjemnej tváre pravdy, následne však sklopil zrak a tento moment nazval umením. Celkovo výrazom život podporujúce klamstvo Nietzsche myslel celý súhrn individuálnych i kolektívnych sebaklamov, ilúzií, fikcií, domnienok a vier tvorených kultúrou, čiže spoločenský mýtus. Náš intelekt sa vyvinul ako nástroj pretvácky umožňujúci zachovanie individua, až následne a neprirodzene sa začal používať ako nástroj poznávania. V tomto kontexte je filozoficky plne podložená potreba deformovania figúry, typickej pre expresívnu maľbu, ktorej nejde o snahu zobrazit' objektívnu realitu, ale o estetické konštruovanie vlastného výkladu. Vybočenia od ideálneho zobrazenia figúry okrem pocitov prehovárajú aj o charaktere autora, charakteristický rukopis sa prejavuje v každej abstraktnej línii, ale aj v anatomických deformáciách, napríklad u Francisca Bacona je to zaoblenie tvarov a u Michelangela zmenšené chodidlá. Van Gogh sa vraj vyjadril, že „... túži robiť nepresnosti, také anomálie a zmeny skutočnosti, z ktorých nevzide lož, ale umelecká pravda oveľa pravdivejšia ako je tá, ktorú poskytuje vonkajší povrch prírody.“¹ Jednou z najvýraznejších postáv, ktorá to v histórii umenia pochopila, bol Michelangelo, ktorý v čase plného rozkvetu renesancie opustil poročné harmóniu a otvoril dvere manierizmu rovnajúcemu sa slobode deformovať ľudskú figúru.

Umelec má pri tvorbe motiváciu vyjadriť emocionálny čin, po ktorom túži, ktorý mu chýba a cíti jeho nedostatok vo svojom živote. Niekedy to znamená využitie agresívnych či nepríjemných zobrazení, dajme tomu v prípade, že autor túži, aby sa nahlas a úprimne ukázalo, čo cíti, nech by to bolo akokoľvek drastické – túži po radikálnom odmietnutí pretvácky. Inokedy chce iba precítiť nejakú atmosféru. Pre expresívne maliarske vyjadrenie je nepriaznivý stav „zabehnutia sa“ do každodenných koľají, keď človek nepochybuje o tom, čo sa bude diať ďalej a ani ho nenapadne, že je možné aj niečo iné. Pre okamžité vyviaznutie postačuje spraviť niečo racionálne neodôvodniteľné, nech už ide o akokoľvek banálnu záležitosť (napríklad prechádzka nezmyselným smerom). Počas konania niečoho takého človek cíti vlastnú slobodu – najmä oslobodenie sa od psychologických pút vo vlastnom vedomí, nevie, čo sa bude ďalej odohrávať. Absencia jasnej odpovede núti človeka k tzv. aktívnemu nihilizmu.² Racionálna reflexia všetkých oblastí ľudského života,

ktorá sa tiahne modernou západnou civilizáciou už od doby francúzskeho osvietenstva a Reného Descarta, masovo vytvára v ľuďoch ilúziu, že rozumieme svetu. Nietzsche sa odôvodnene obával, že osvietenké ničenie mýtu povedie k pasívnemu nihilistickému blúdeniu ľudskej predstavivosti. Potreba racionálne si nejakým spôsobom vysvetliť fungovanie sveta je však veľmi pochopiteľná, keďže nám prináša ilúziu pocitu kontroly a moci nad svojím osudom a životom. „Tým najkrajším, čo kedy môžeme zažiť, je tajomno. Je to ten najzákladnejší pocit, ktorý je vždy na začiatku akéhokoľvek skutočného umenia a vedy. Kto ho nepozná, kto sa už nedokáže čudovať, kto nedokáže žasnúť, je takpovediac mŕtvy a oči má vyhasnuté... Vedomie, že existuje niečo, do čoho neprenikneme, rozumom zvrchovane hlboká a krásna zvrchovane žiarivá, ktorá sa nášmu rozumu ukazuje iba vo svojich najprimitívnejších podobách...“³ Podstata predstavivosti je podľa mňa v súčasnosti podceňovaná - predstavivosť je totiž jediným miestom a životným priestorom, v ktorom je schopný žiť osobitý charakter a citový temperament človeka. Jednak aby totiž mohol subjekt hocičo v realite realizovať (neplatí to však pre reflexy), musí si to najprv predstaviť - ale už aj samotné hlbšie vnímanie sveta a produkovanie vlastných predstáv a snov je plnohodnotnou manifestáciou seba samého a svojho charakteru. A ak úvahu povedieme ďalej, tak jediným miestom, kde môže žiť predstavivosť, je v tajomstve.

/

Already early modernists fully applied the principles of expressive painting together with individualistic searching inextricably related with it - they painted brutally and authentically, did not contemplate what other people think about. Self-confident painting as it is honestly liked by ourselves, could be romantically likened to relying only on oneself in wilderness, however, in this lies the artistic freedom. The expressive painting, as well as some other art expressions based on the expression of feeling, like rock music or creating of the beat generation writers (such as Charles Bukowski), reflects the contemporary feelings of messiness and recognizes the partial abandonment of rational self-control, it perceives irrationality as the starting point out of the postmodern uncertainty and anxiety.

Art has the ability to hide the truth in such a way that it becomes for us bearable and we can continue to live. Friedrich Nietzsche has likened it to the metaphor of a wise-man, which fixed his gaze to the face of unpleasant truth, but subsequently dropped his sight and this moment he has called an art. As the overall expression of the life supporting lying, Nietzsche thought a summary of individual and collective self-deceptions, illusions, fictions, hypotheses and beliefs that is made up by culture, thus a societal myth. Our intellect is developed as a tool of the pretence allowing maintaining of an individual; already subsequently and unnaturally it began to be used as a tool of cognition. In this context, there is philosophically fully supported the need of distorting the figure, typical for the expressive painting, that is not meaning an effort to depict the objective reality, but the aesthetic design of one's own interpretation. Deviations from the ideal figure depicting speak out, in addition to feelings, also about the character of the author; the characteristic manuscript is manifested in each abstract line, but also in anatomical distortions, e. g. in the works of Francis Bacon it is the rounding of shapes and in the Michelangelo's artworks diminished feet. Van Gogh is said to have commented that "... he is eager to do the inaccuracies, such anomalies and changes in a reality from which it cannot come a lie, but a true art much truer than that provided by the external

surface of nature.”¹ One of the most outstanding figures, which it understood in the history of art, was Michelangelo, who at the time of the full flowering of the Renaissance left proportional harmony and opened the door of the Mannerist style equivalent to the freedom to distort the human figure.

While creating, the artist has a motivation to express an emotional act, he desires which, he lacks it and he feels its shortage in his life. Sometimes it means the use of aggressive or unpleasant depictions, let us say, in the if the author desires to be loud and sincerely showed what he feels, no matter how drastic - he is longing for a radical rejection of pretence. Other-whiles he wants just to feel some atmosphere. For an expressive painterly expression there is a negative state of “stray” towards the daily rails, when a man does not doubt what is going to happen next, and it fails to occur, that it can be something else. For an immediate escaping it is enough to do something rationally unaccountable, be it any way a banal matter (for example, walk towards a meaningless direction). During the performance of something like that, one feels his own freedom – especially the liberation from the psychological shackles in one’s own consciousness, one does not know what is going to take place. The lack of clear answer is forcing a man to a so called active nihilism.² A rational reflection of all areas of human life, which has been stretched through the modern Western civilization already from the time of the French Enlightenment and René Descartes, has mass produced in the people the illusion that we understand the world.

Nietzsche reasonably feared that the enlightenment destruction of the myth would lead to a passive nihilistic wandering of the human imagination. The need for, in some means, a rational explaining the functionality of the world is, however, very easy understandable, whereas it brings us the illusion of a sense of control and power over our fate and life. “The most beautiful thing we can experience is the mystery. This is the most basic sense, which is always at the beginning of any true art and science. He who does not know it, who already cannot wonder, who cannot any longer be astonished, he is as he were dead and his eyes are extinct... The awareness that there exists something, we cannot penetrate in it, the reasonableness supremely profound and the beauty supremely radiant, which shows to our reason only in its most primitive forms...”³ The essence of the imagination is, according to me, currently underestimated - the imagination is the only place and the life-space in which there is able to live an individual character and emotional temperament of a man. Nevertheless, for subject could namely implement anything in reality (this does not apply, however, for the reflexes), it must at first imagine this - but also a very deeper perception of the world and the production of own ideas and dreams is an unappreciated manifestation of oneself and one’s character. And if we are leading further this speculation, so the only place where the imagination can live is in the mystery.

1 Neumann, J.: Umění a skutečnost. Praha: Nakladatelství československých výtvarných umělců 1963, s. / p. 129

2 Nietzsche, F.: Antikrist. Bratislava: Iris 2003

3 Einstein, A. Jak vidím svět. Praha: Lidové noviny 1993, s. / p. 7

RECENZIA VÝSTAVY: MAĽBA AKO AXIÓMA! / EXHIBITION REVIEW: PAINTING AS AN AXIOM!

– LENKA KRÁLOVÁ –

78

Pravda, krása, dobro. Tri veľké kategórie filozofie sa v podobe pomyselného kategorického imperatívu integrovali do myslenia jedinca a intenzitou prílivovej vlny sa zjavujú najmä v čase krízy a úpadku morálnych hodnôt. Maľba sa stáva silným nástrojom v rukách umelca, je imanentnou sondou priamo do jeho vnútorného sveta. U deviatich umelcov výstavného projektu *Krivé zrkadlo* je evidentný temer identický expresívny rukopis so silným axiologickým postojom a nedogmatickou citlivosťou voči individualite.

Z vystavených diel dokážeme vymedziť a definovať dve základné línie, tkp. „myšlienkové piliere“, ktoré tvorili leitmotív celého výstavného konceptu. V tej prvej umelci zaujímajú kritické stanovisko k spoločnosti, ktorá ich bezprostredne obklopuje (Z. Antalová, G. Doľacká, R. Roháč, M. Thanová). Figurálne kompozície sú prejavom straty identity jedinca, jeho zapadnutia v bezmennej mase, kde predstierané nadšenie visí ako povestný Damoklov meč nad prvou obeťou vratkých emócií (Z. Antalová). Uniformita, splývavé línie a výrazové gesto miznúcich tvárí vytvára napätie a disharmóniu ako náprotivok spoločnosti ovládanej prísny politickým režimom (G. Doľacká). Ordinárny prejav R. Roháča je ostrou satirou zobrazujúcou vplyv komunikačných technológií v neprospech človečenstva. Kontrastné farebné plochy s významovo-asociačným koloritom, kompozícia budovaná množstvom preexponovaných, deformovaných objektov a figúr vo vzájomných koreláciách je evidentná v dielach M. Thanovej.

Druhá myšlienková línia je tvorená hlbokou introspekciou, psychologizujúcim kontemplatívnym charakterom diel, v ktorých sa zrkadlia intímne oblasti v područí spoločnosti (M. Kacvinský, M. Kontroš, A. Macko, I. Pálová, K. Petreš). Expresívne symbolický obsah, kombinácia antropomorfných a heterogénnych prvkov, škála komplementárnych farieb, stekancov a razantného surového gesta (M. Kacvinský). Plátno ako výsostná projekcia vlastnej intimity, centralizovanie gravidných figúr s vysoko sugestívnym výrazom (I. Pálová). Tvarová deštrukcia, pastózna, hutná spleť línií v spojení s naliehavým dynamickým rukopisom ako explicitné vyjadrenie roztrieštenosti bytia (K. Petreš). Zámerná deformácia figúr, plošná štylizácia a naratívna integrácia atribútov ako nositeľov symbolických významov (M. Kontroš). Rozklad, analýza, skúmanie vlastnej matérie a opätovná rekonštrukcia tváre rešpektujúca psychologický aspekt, stopu pominuteľnosti v konflikte s nadčasovosťou média (A. Macko).

Autori prostredníctvom svojich diel reflektujú vlastnú identitu na pozadí sociálnych vzťahov. Stávajú sa kľúčovými hráčmi demaskujúcimi spoločnosť, naservirujú nám ju v jej surovej, nemilej podobe. Dielo sa tak stáva výpoveďou videného a prežitého s katarzným účinkom pre jeho tvorca, ale aj normatívnym nástrojom nastavujúcim zrkadlo pokrivenej spoločnosti.

Truth, beauty, good. These three large categories of philosophy, in the form of an imaginary categorical imperative, have been integrated into the individual's thinking, and they appear especially in the times of crisis and the decline of moral values. Painting becomes a powerful tool in the hands of an artist; it is an immanent sensing probe directly into his inner world. The nine artists of the exhibition project *The Crooked Mirror* show an almost identical expressive manuscript with a strong axiological attitude and a non-dogmatic sensitivity to individuality.

From the exhibited works we can delimitate and define two basic lines, called "mental pillars" that formed the leitmotif of the whole exhibition concept. In the first one, the artists take a critical attitude to the society that immediately surrounds them (Z. Antalová, G. Dořacká, R. Roháč, M. Thanová). Figural compositions are a manifestation of the loss of an individual's identity, of her fitting in nameless crowd, where ostensible enthusiasm hangs like the legendary Damocles sword over the first victim of shaky emotions (Z. Antalová). Uniformity, flowing lines and the expressive gesture of vanishing faces create tension and disharmony as a counterpart to a society dominated by a strict political regime (G. Dořacká). R. Roháč's ordinary expression is a sharp satire depicting the impact of communication technologies to the detriment of mankind. Contrasting colour surfaces with meaning-associative colouring, the composition built by a number of overexposed, deformed objects and figures in mutual correlations is evident in the artworks of M. Thanová.

The second line of thought consists of deep introspection, psychologizing the contemplative character of the works, in which they reflect the intimate experiences in the society (M. Kacvinský, M. Kontroš, A. Macko, I. Pálová, K. Petreš). Expressive symbolic content, a combination of anthropomorphic and heterogeneous elements, a range of complementary colours, run-offs and a strong raw gesture (M. Kacvinský). Canvas as a sovereign projection of her own intimacy, centralization of pregnant figures with a highly suggestive expression (I. Pálová). Shape destruction, a pasty, dense tangle of lines in conjunction with an urgent dynamic manuscript as an explicit expression of the fragmentation of being (K. Petreš). Intentional deformation of figures, areal stylization and narrative integration of attributes as carriers of symbolic meanings (M. Kontroš). Disintegration, analysis, examination of one's own matter and re-reconstruction of the face respecting the psychological aspect, a trace of transience in conflict with the general validity of the medium (A. Macko).

Through their works, the authors reflect their own identity against the background of social relations. They become key players demonstrating society, serving it up to us in its raw, unpleasant form. The artwork thus becomes a testimony of the seen and survived with a catharsis effect for its creator, but also a normative instrument adjusting the mirror of a distorted society.

Tento projekt bol podporený z verejných zdrojov poskytnutých Fondom na podporu umenia. Katalóg reprezentuje výlučne názor autora a fond nezodpovedá za jeho obsah. /

This project has been supported using public funds provided by Slovak Arts Council.

This catalogue reflects the views only of the author, and the Council cannot be held responsible for the information contained therein.

Editorka / Edited by:

Lucia Benická - riaditeľka Galérie umelcov Spiša /
director of Gallery of Spiš Artists

Autorka katalógu / Author of the catalogue:

© Katarína Balúnová

Texty / Texts:

© Katarína Balúnová, Vladimír Ganaj, Natália Okolicsányiová, Lenka Králová

Preklady / Translations:

© Dušan Bevilaqua

Produkcia výstavy / Exhibition production:

Kamila Paceková - Galéria umelcov Spiša / Gallery of Spiš Artists

Grafický dizajn / Graphic design:

© Ivana Betková

Fotografie a reprodukcie / Photographs and reproductions:

© Oliver Ondráš, archív Galérie umelcov Spiša a autorov /
archive of Gallery of Spiš Artists and the authors

Tlač / Printed by:

Vienala.sk, Košice, 2017

Náklad / Copies:

600

Vydavateľ / Published by:

Galéria umelcov Spiša, 2017

ISBN 978-80-89081-59-2

EAN 9788089081592

u. fond
na podporu
umenia

Martin Kacvinský
Adam Macko
Karol Petreš
Maroš Kontroš
Ildikó Pálová
Zuzana Antalová
Gabriela Doľacká
Richard Roháč
Michaela Thanová

9 788089 081592